

ชื่อเรื่อง	ความหลากหลายทางชนิดพันธุ์และการใช้ประโยชน์ของพืชพื้นล่างและไม้หนุ่ม ในสวนวนเกษตรบ้านหลายโพธิ์ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
ผู้ศึกษา ที่ปรึกษา	กมลวรรณ เรือนก้อน และ จิตติมา บุญมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เชิดศักดิ์ ทัพโพธิ์
ประเภทสารนิพนธ์	โครงการวิจัย วท.บ. สาขาวิชาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2557
คำสำคัญ	พืชพื้นล่าง ไม้หนุ่ม สวนวนเกษตร

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ของพืชพื้นล่างและไม้หนุ่ม ในสวนวนเกษตรบ้านหลายโพธิ์ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ และการใช้ประโยชน์เบื้องต้นของชนิดพันธุ์ การศึกษาใช้วิธีการสำรวจแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) โดยวางแปลงตัวอย่างขนาด 4 x 4 เมตร จำนวน 45 แปลงทั่วพื้นที่ ระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม 2557 วิเคราะห์ค่าดัชนีทางนิเวศวิทยาได้แก่ ความหนาแน่น ความถี่ ความเด่น ค่าดัชนีความสำคัญ (IVI) และค่าดัชนีความหลากหลายของ Shannon-Wiener ของพืชพื้นล่างและไม้หนุ่ม ผลการศึกษาพบพืชพื้นล่างและไม้หนุ่มทั้งหมด 65 ชนิด 58 สกุล ใน 35 วงศ์ พืชพื้นล่างที่มีค่าดัชนีความสำคัญมากที่สุดคือ พลุช้าง รองลงมาคือยางนาและสะแกนา ตามลำดับ ไม้หนุ่มที่มีดัชนีความสำคัญมากที่สุดคือ ยางนา รองลงมาคือ มะหาดและข่อย ตามลำดับ การศึกษาค่าดัชนีความหลากหลายของพืชพื้นล่างและไม้หนุ่ม มีค่าเท่ากับ 3.0 และ 1.9 ตามลำดับ สำหรับการันใช้ประโยชน์ของชนิดพันธุ์พบว่า สามารถใช้เป็นยาสมุนไพร 21 ชนิด พืชอาหาร 8 ชนิด พืชให้เนื้อไม้ 6 ชนิด และไม้ทราบการใช้ประโยชน์ 3 ชนิด นอกจากนี้ยังพบว่าพืชหลายชนิดมีการใช้ประโยชน์ได้มากกว่า 1 รูปแบบ กล่าวคือเป็นพืชให้เนื้อไม้และสมุนไพร 10 ชนิด พืชสมุนไพรและพืชอาหาร 14 ชนิด พืชให้เนื้อไม้ สมุนไพร และพืชอาหาร 3 ชนิด

Abstract

Species Diversity and Utilization of Undergrowth and Poling Plant Species in Ban Lai Pho Agroforest, Bang Rakam District, Phitsanulok Province was studied for botanical characters, species diversity and preliminary usages. The systematic sampling of 4 x 4 m plots were constructed through the study areas between May – October 2014. The data gathering from every plot were analyzed, such as density, frequency, dominance, important value index (IVI) and Shannon-Wiener index, to describe their community occurrence. Sixty five species, 58 genera, 35 families of plants were classified from the study site. The highest IVI of undergrowth plant species are *Scindapsus officinalis*, *Dipterocarpus alatus* and *Combretum quadrangular* respectively. Furthermore, *Dipterocarpus alatus* is also the highest IVI of poling plant species, following by *Lepidanthes rubiginosa* and *Streblus asper*. Shannon-Wiener index of undergrowth and poling species are 3.0 and 1.9 respectively. The utilizations of plant are herbal 21 species, edible 8 species, wood 6 species and unclassified 3 species. Moreover several plants are multipurpose that both herbal and wood 10 species, herbal and edible 14 species, and wood, herbal and edible plants 3 species.